

باسمه تعالی

دستورالعمل تنظیم بازار خودروی سواری

(مصوبه جلسه ۵۴۳ شورای رقابت به همراه اصلاحات بعدی تا تاریخ ۱۴۰۵/۰۶/۲۴)

مقدمه

با توجه به وضعیت انحصاری بازار خودروی سواری در کشور بر اساس بالا بودن شاخص‌های تمرکز؛ تقاضای انباشته در بازار؛ ممنوعیت یا محدودیت واردات طی سال‌های اخیر؛ پایین بودن قدرت انتخاب مصرف‌کنندگان؛ برخی احکام قانونی همچون ماده ۱۲ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت مصوب ۱۴۰۰/۷/۲۴؛ بند (ف) تبصره (۷) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور و تبصره ۵ قانون اصلاح ماده (۱۰) قانون ساماندهی صنعت خودرو مصوب ۱۴۰۱/۹/۹، که وضعیت انحصاری این بازار را شدیدتر ساخته‌اند، ضمن دریافت نظرات مشورتی و پیشنهادهای شورای رقابت به استناد بند ۵ ماده ۵۸ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و با توجه به مفاد ماده ۲ و ماده ۷ قانون ساماندهی صنعت خودرو، در جلسه شماره ۵۴۳ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۱ دستورالعمل تنظیم بازار خودروی سواری را به شرح ذیل تصویب نمود.

ماده ۱: تعاریف

واژگان و اصطلاحات مندرج در این دستورالعمل در معانی مشروحه زیر به کار می‌روند:

- ۱-۱. وزارت صمت: وزارت صنعت، معدن و تجارت.
- ۲-۱. قانون: قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
- ۳-۱. سازمان حمایت: سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان.
- ۴-۱. دستورالعمل: دستورالعمل تنظیم بازار خودروی سواری مصوب شورای رقابت.
- ۵-۱. خودرو: خودروهای سواری تولیدی و مونتاژی.
- ۶-۱. عرضه‌کنندگان خودرو: تولیدکنندگان خودرو.

ماده ۲: تشخیص انحصار^۱

بازار خودروهای سواری تولیدی و مونتاژی، انحصاری تشخیص و از این پس مشمول این دستورالعمل هستند. (طی مصوبه ۷۳۰ مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۲۱ اصلاح گردید).

تبصره: خودروهای سواری برقی از شمول این دستورالعمل مستثنی می‌شوند. (طی مصوبات ۶۵۹ مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۲۲ و ۶۸۳ مورخ ۱۴۰۳/۰۶/۲۷ الحاق گردید).

ماده ۳: دستورالعمل قیمت‌گذاری

۳-۱. مبنای تنظیم قیمت خودروهای مشمول این دستورالعمل، ضوابط قیمت‌گذاری هیئت تعیین و تثبیت قیمت‌ها است که توسط عرضه‌کنندگان خودرو و با رعایت کلیه احکام این دستورالعمل محاسبه و به سازمان حمایت اعلام می‌گردد. سازمان حمایت موظف است حداکثر ظرف مدت یک ماه^۲ درخصوص این قیمت‌ها اعلام نظر نموده و در صورت موافقت با قیمت‌های پیشنهادی عرضه‌کنندگان خودرو، نسبت به بارگذاری قیمت‌های مذکور در سامانه ۱۲۴ سازمان حمایت اقدام نماید. عدم اظهارنظر از سوی سازمان حمایت ظرف مدت تعیین‌شده به منزله تأیید قیمت‌های اعلام شده از سوی عرضه‌کنندگان خودرو می‌باشد. در صورت مخالفت سازمان حمایت با قیمت‌های پیشنهادی عرضه‌کنندگان خودرو، نظر سازمان حمایت ملاک عمل می‌باشد. (طی مصوبات ۷۸۲ مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۱۱ و ۷۸۴ مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۱۱ اصلاح گردید)

تبصره: قیمت محاسباتی در این بند، قیمت عرضه‌کننده خودرو و بدون لحاظ هزینه‌های مصرف‌کننده (مانند مالیات بر ارزش افزوده، بیمه شخص ثالث، عوارض شماره گذاری و هزینه‌های پست و فراجا و غیره) است.

۳-۲. با هدف نهادینه‌سازی فضای رقابتی برای هریک از خودروهای مشمول این دستورالعمل، بر اساس ترازبایی (Benchmarking) با قیمت حداقل سه خودروی رقیب (مشابه) خارجی هم‌رده از نظر کلاس، کیفیت و استاندارد؛ شاخصی با عنوان "شاخص رقابت‌پذیری" (CI)، مطابق فرمول زیر، قبل از اعمال قیمت‌های جدید، محاسبه می‌گردد. وزارت صمت موظف است خودروهای رقیب خارجی را برای هریک از خودروهای مشمول این دستورالعمل مشخص نموده و به همراه قیمت ارزی آنها به سازمان حمایت اعلام نماید. سازمان حمایت قیمت رقابتی (P_b) و شاخص رقابت‌پذیری را محاسبه و رتبه رقابت‌پذیری هر خودرو را مطابق «جدول شماره ۱» مشخص می‌نماید و این رتبه را در بررسی قیمت‌های اعلام شده توسط عرضه‌کنندگان خودرو (موضوع بند (۳-۱) این دستورالعمل) لحاظ نماید. برچسب رقابت‌پذیری هر خودرو که بیان‌گر رتبه رقابت‌پذیری آن است توسط سازمان حمایت اعلام

۱. در نسخه ۵۴۳ دستورالعمل، خودروهای سواری وارداتی نیز مشمول دستورالعمل بودند. این خودروها طی مصوبه ۷۳۰ مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۲۱ از شمول دستورالعمل خارج شدند.

۲. پیرو طرح ابهامی از سوی کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی (طی شماره ۸۲۸۷ / ۱۹۰۴۲۲۱ / ۹۰ م مورخ ۱۴۰۴ / ۰۸ / ۰۵) در خصوص زمان آغاز مهلت یک ماهه، موضوع در جلسه شماره ۸۰۰ مورخ ۱۴۰۴ / ۰۸ / ۱۳ شورای رقابت مطرح و در راستای رفع این ابهام تصریح گردید که "شروع مهلت یک ماهه، پس از تکمیل کلیه مدارک و ارسال به آن سازمان حمایت می‌باشد."

می‌شود و عرضه‌کنندگان خودرو موظفند اطلاعات مربوط به رتبه و برجسب رقابت‌پذیری هریک از انواع محصولات خود را به صورت شفاف به اطلاع کلیه مشتریان برسانند. (طی مصوبه ۷۷۸ مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۲۵ اصلاح گردید)

$$CI = \frac{(P_b - P_d)}{P_b} \times 100$$

CI: شاخص رقابت‌پذیری هر خودرو؛

P_b: قیمت پایه رقابتی که براساس میانگین قیمت حداقل سه خودروی مشابه خارجی محاسبه می‌شود؛

P_d: قیمت هر خودرو که در چارچوب بند (۳-۱) محاسبه شده است.

«جدول شماره ۱»: رتبه‌بندی خودروها

رتبه	محدوده شاخص رقابت‌پذیری
A	$25 < CI$
B	$15 \leq CI < 25$
C	$5 \leq CI < 15$
D	$-5 \leq CI < 5$
E	$-15 \leq CI < -5$
F	$CI < -15$

تبصره ۱: خودروهایی که رتبه رقابت‌پذیری آنها F باشد، مجاز به دریافت قیمت جدید نیستند. این خودروها تنها در صورت ارتقاء به رتبه بالاتر امکان افزایش قیمت خواهند داشت. (طی مصوبه ۷۷۲ مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۱۴ اصلاح گردید)

تبصره ۲: قیمت پایه رقابتی (P_b) بر اساس متوسط یک‌ماهه نرخ ارز حواله‌ای رسمی تجاری کشور محاسبه می‌گردد. در صورتی که خودروساز به صورت کامل به ارز حواله‌ای رسمی دسترسی نداشته باشد، نرخ ارز مورد استفاده در محاسبه P_d، ملاک محاسبه قیمت پایه رقابتی (P_b) خواهد بود. (طی مصوبات ۸۳۰ مورخ ۱۴۰۴/۱۲/۰۵ و ۸۶۹ مورخ ۱۴۰۵/۰۶/۲۴ اصلاح گردید)

تبصره ۳: وزارت صمت می‌تواند جهت تعیین خودروهای مشابه خارجی، از پیشنهادهای عرضه‌کنندگان خودرو، نهادهای حرفه‌ای داخلی و حسب مورد مراجع خارجی معتبر جهت تعیین ملاک‌های مقایسه استفاده نماید.

تبصره ۴: در صورتی که وزارت صمت ظرف مدت یک ماه، خودروهای رقیب خارجی را اعلام ننماید، اعمال این شاخص در دوره مربوط لازم نیست. (طی مصوبه ۷۷۸ مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۲۵ اصلاح گردید)

تبصره ۵: در محاسبه شاخص رقابت‌پذیری برای خودروهای مونتاژی، قیمت پایه رقابتی (P_b) با لحاظ هزینه‌های قانونی و حمل‌ونقل واردات قطعات CKD به کشور محاسبه می‌گردد. (طی مصوبه ۸۳۰ مورخ ۱۴۰۴/۱۲/۰۵ الحاق گردید)

ماده ۴: شرایط طرف تقاضا^۲

۴-۱. حداقل سن متقاضیان خرید خودرو ۱۸ سال باشد.

۴-۲. متقاضیانی که طی ۴۸ ماه گذشته صدور فاکتور خودرو نزد شرکت‌های ایران خودرو و سایپا داشته‌اند، امکان ثبت‌نام و خرید خودرو از این دو خودروساز ندارند. (طی مصوبه ۸۱۶ مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۱۶ اصلاح گردید)

۴-۳. انتقال امتیاز و حقوق ناشی از خرید خودرو، به اشخاص ثالث (حتی به صورت وکالتی) و نیز فروش حواله خودرو به صورت وکالتی ممنوع است.

۴-۴. امکان صلح در قرارداد وجود ندارد.

تبصره: مشمولین ماده ۱۲ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت مصوب ۱۴۰۰/۰۷/۲۴ و تبصره ۵ قانون اصلاح ماده (۱۰) ساماندهی صنعت خودرو مصوب ۱۴۰۱/۰۹/۰۹، مشمول این ماده نیستند. (طی مصوبه ۶۳۲ مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۲ الحاق گردید)

ماده ۵: شرایط طرف عرضه^۴ (طی مصوبات ۷۷۵ مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۲۱ و ۷۸۴ مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۱۱ اصلاح گردید)

۳. در نسخه اولیه دستورالعمل ۵۴۳ شروط دیگری برای متقاضیان خودرو به شرح زیر وجود داشت که حذف گردید:

- الزام به داشتن گواهینامه رانندگی (طی رای شماره ۱۴۰۳۳۱۳۹۰۰۱۱۳۰۸۵۲ مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۱۶ هیات عمومی دیوان عدالت اداری)؛

- ممنوعیت انتقال سند به مدت یکسال (طی مصوبه ۵۷۱ مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۱۶ شورا)؛

- ممنوعیت ثبت نام و خرید خودرو برای اشخاص حقوقی و الزام به بلوکه کردن مبلغی از بهای فروش خودرو در حساب متقاضی (طی مصوبه ۷۷۲ مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۱۴ شورا).

- ممنوعیت ثبت نام و خرید خودرو برای افراد دارای پلاک انتظامی فعال (طی مصوبه ۸۱۶ مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۱۶ شورا)

۴. در نسخه اولیه دستورالعمل ۵۴۳ چهار شرط دیگر نیز برای طرف عرضه به شرح زیر وجود داشت که هر چهار مورد در مصوبه ۷۷۵ مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۲۱ و ۷۸۴ مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۱۱ حذف شدند:

- تعیین میزان و نوع واردات خودرو توسط وزارت صمت و شورای رقابت؛

- ضرورت تصویب شورای رقابت در خصوص تغییرات قیمتی ناشی از نصب آپشن؛

- الزام به ثبت اطلاعات فروش خودرو در سامانه یکپارچه فروش خودرو؛

- تأمین ارز برای واردات خودرو توسط بانک مرکزی؛

۵-۱. عرضه‌کنندگان خودرو موظفند برنامه تولید خود (به تفکیک ماه) را در ابتدای هر سال و میزان تحقق آن را (به صورت ماهانه) در طول سال به شورای رقابت اعلام نمایند.

۵-۲. عرضه‌کنندگان خودرو موظفند در کلیه طرح‌های عرضه خود، اطلاعاتی از قبیل مشخصات خودروها و تعداد عرضه را با تعیین مدت‌زمان مشخص برای ثبت‌نام در سامانه خود ارائه نمایند. در مواردی که تعداد تقاضا بیشتر از تعداد عرضه باشد، باید از روش قرعه‌کشی با نظارت مراجع ذی‌صلاح استفاده شود. (طی مصوبه ۸۴۶ مورخ ۱۴۰۵/۰۳/۱۲ اصلاح گردید)

۵-۳. عرضه‌کنندگان خودرو حق پیش‌فروش خودروهایی که قیمت آن تعیین نشده را ندارند.

ماده ۶: وزارت صمت می‌تواند پیشنهادی جهت خروج برخی از خودروها از شمول ضابطه قیمتی بند ۳-۱ ماده ۳ و نیز ماده ۴ این دستورالعمل، با تعیین کف مقدار عرضه به شورا ارائه نماید (طی مصوبه ۶۳۳ مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۶ اصلاح گردید).

ماده ۷: سایر موارد

۷-۱. دستورالعمل‌های قبلی شورای رقابت در خصوص تنظیم بازار خودروی سواری در صورت مغایرت با این دستورالعمل لغو می‌گردد.

۷-۲. شورای رقابت حسب شرایط و بر اساس تشخیص، این دستورالعمل را مورد ارزیابی و بازبینی قرار خواهد داد.

ماده ۸: مسئولیت نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل برعهده سازمان حمایت می‌باشد و این سازمان موظف است گزارش عملکرد دستورالعمل را هر شش ماه یکبار به شورای رقابت ارائه نماید. (طی مصوبه ۷۷۵ مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۲۱ الحاق گردید)

ماده ۹: این دستورالعمل در جلسه شماره ۵۴۳ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۱ شورای رقابت مصوب و طی جلسات شماره ۵۷۱، ۶۱۴، ۶۳۰، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۵۹، ۶۸۱، ۶۸۳، ۷۳۰، ۷۶۸، ۷۷۲، ۷۷۵، ۷۷۸، ۷۸۲، ۷۸۴، ۸۱۶، ۸۳۰، ۸۴۶ و ۸۶۹ شورای رقابت به تاریخ‌های مندرج در این دستورالعمل و رأی ۱۲۷-۰۲ ت مورخ ۱۴۰۲/۰۱/۲۸ هیئت تجدیدنظر، اصلاح گردید که شامل ۹ ماده و ۸ تبصره می‌باشد.